

Arbeidsdepartementet
Postboks 8019 Dep
0030 Oslo

Deres ref: 13/1979

Vår ref: 13/6336

Vår dato: 8.10.2012

Uttalelse - utkast til endring i forskrift om sosiale tjenester til personer uten fast bopel i Norge

Vi viser til høring av 22.07.13 hvor det foreslås endringer i § 4 i forskrift om sosiale tjenester til personer uten fast bopel i Norge.

Innledende bemerkninger

Arbeids- og velferdsdirektoratet mener at gjeldende bestemmelse er tilstrekkelig og imøtekommer de utfordringer som omtales i høringsnotatet. Vi er enig i departementets generelle bemerkning om at det har vært lite oppmerksomhet rundt bestemmelsen, og at NAV-kontorene har mottatt få henvendelser fra personer uten lovlig opphold.

Tilbakemeldinger direktoratet mottar fra NAV-kontor og fylkesmenn indikerer at det er et større behov for endringer og presiseringer i forskriften på andre områder enn det som omfattes av høringsforslaget.

Utfordringer som nevnes er blant annet:

- Hvilke rettigheter har de såkalte ureturnerbare som ikke har rett til statlig innkvartering?
- Hvilke rettigheter har barna til personer som er her ulovlig?

Situasjonen rundt registreringsbevis og samarbeidet med utlendingsmyndighetene på dette feltet, oppleves fortsatt som problematisk.

Kommentarer til høringsnotatet

I høringsnotatet vises det til en antatt økning av EØS-borgere uten midler til å forsørge seg selv. Direktoratet er usikker på hvorfor departementet nevner dette i denne sammenheng. En EØS-borger kan fritt oppholde seg i Norge i tre måneder, eller seks måneder hvis personen er arbeidssøker. I denne perioden skal personen forsørge seg selv. EØS-borgeres rett til tjenester etter lov om sosiale tjenester i NAV (sosialtjenesteloven) er nærmere regulert i § 1 i forskriften.

ARBEIDS- OG VELFERDS DIREKTORATET

Postadresse: Postboks 5, St. Olavs plass // 0130 OSLO

Besøksadresse: Akersgata 64-68 // 0180 Oslo
Tel: 21 07 00 00 // Faks: 21 07 00 01

www.nav.no //

EØS-borgere som skal oppholde seg utover denne første perioden må registrere seg og få utstedt registreringsbevis. Registreringsbeviset dokumenterer lovlig opphold på utstedelsestidspunktet, og er etter sosialtjenesteloven gyldig dokumentasjon til det er trukket tilbake eller til personen er bort- eller utvist. En person som har registreringsbevis, og med det lovlig opphold, må i tillegg ha fast bopel for å ha fulle rettigheter etter loven. Direktoratet er ikke kjent med at NAV-kontorene har særlige utfordringer med henvendelser fra EØS-borgere som har fått trukket tilbake registreringsbeviset eller er bort- eller utvist, og dermed er her ulovlig.

- **Om alternativ 1**

Direktoratet mener det er hensiktsmessig at Norges menneskerettslige forpliktelser fremkommer av forskriften. Gjeldende § 4 presiserer at NAV-kontoret har en hjelpeplikt, og i rundskrivet til sosialtjenesteloven er det gitt nærmere retningslinjer for hjelpeplikten. Innvilgelse eller avslag på tjenester etter loven skal fattes i enkeltvedtak, og avgjørelsen kan påklages. Før gjeldende forskrift var det usikkerhet og ulik praktisering av hjelpeplikten. Vi mener det er uheldig å gå tilbake til uhjemlet tildeling av nødhjelp. Ifølge høringsnotatet må den enkelte kommune selv lage system og rutiner for tildeling av hjelp i en nødssituasjon hvis § 4 annet ledd oppheves. Det fremstår som uklart om departementet mener at slik hjelp skal gis med hjemmel i sosialtjenesteloven slik det ble gjort tidligere, om det skal fattes vedtak og om det er klageadgang. Vi mener at en uhjemlet tildeling vil føre til mer usikkerhet rundt saksbehandlingen og mindre forutsigbarhet for kommunen, fylkesmannen og, ikke minst, brukerne.

Direktoratet støtter ikke forslaget om å oppheve § 4 annet ledd.

- **Om alternativ 2**

Direktoratet ser ikke behov for nærmere presiseringer i § 4. I rundskrivet til sosialtjenesteloven står det at hjelp kan avslås etter at det må kunne forventes at personen har forlatt landet, og at NAV-kontoret kan legge raskeste bistandsalternativ til grunn. Vi mener dette i tilstrekkelig grad viser at det er snakk om en kort periode. Eventuelt å gå inn på hvor mange dager dette kan være snakk om, tilrådes ikke. Dette kan oppfattes som absolutte grenser som kan føre til mindre grad av individuelle vurderinger.

Personer som er ulovlig i landet har plikt til å dra. I vurderingen av når det er praktisk mulig å forlate landet ligger det en forutsetning og et krav om at personen selv bidrar. Vi mener derfor at en presisering om at det *kan* stilles krav, kan oppfattes som en oppmyking av gjeldende rett.

Direktoratet støtter ikke forslaget om å endre § 4.

Vennlig hilsen

Joakim Lystad
Arbeids- og velferdsdirektør

Bjørn Gudbjørgrud
Tjenestedirektør